

**Аналітично-статистичний портрет
публічних бібліотек області з
бібліотечно-інформаційного
обслуговування юнацтва та молоді
за 2020 рік**

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної державної адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва ім. О. Гончара

**Аналітично-статистичний портрет
публічних бібліотек області з бібліотечно-
інформаційного обслуговування юнацтва та молоді
за 2020 рік**

Укладач: Наталія Фенько

Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек області з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді за 2020 рік / укладач Н. І. Фенько ; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара. – Полтава, 2021. – 36 с.

У виданні поданий аналіз роботи юнацьких структурних підрозділів бібліотек області з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді, тенденції розвитку, а також висвітлення проблем та найбільш яскравих подій 2020 року.

Полтавська обласна бібліотека для юнацтва імені Олесь Гончара є науково-методичним центром з обслуговування юнацтва та молоді в бібліотеках області. Обслуговування користувачів юнацького віку здійснює: 1 юнацький відділ (Кременчуцька ЦМБ для дорослих), 9 абонементів Зіньківської, Карлівської, Миргородської, Хорольської ЦРБ, Горішньоплавнівської ЦМБ та 4 бібліотеки-філії Кременчуцької міської ЦБС для дорослих, 11 кафедр при ЦМБ та ЦРБ, 673 юнацьких групи при селищних, сільських, міських та публічних бібліотеках об'єднаних територіальних громад області.

У зв'язку з проведенням адміністративно-територіальної реформи, станом на 1.01.2021 року створено 60 об'єднаних територіальних громад (далі ОТГ), звіт про роботу подали 35 бібліотек ОТГ, що працюють в нових умовах увесь 2020 рік. Всього в бібліотеках ОТГ функціонує 157 юнацьких груп.

Бібліотечні послуги користувачам протягом звітнього року надавали 1214 бібліотечних працівників у 750 бібліотеках області.

Стабільною та ефективною формою методичної допомоги завжди були виїзди до бібліотек, під час яких провідні фахівці обласних книгозбірень аналізували стан бібліотечного обслуговування населення міст та сіл регіону. На жаль, у звітньому році в зв'язку з епідемічною ситуацією, були здійснені лише 2 тематичні виїзди до бібліотек Гадяцької ЦБС та Коломацької ОТГ.

На сучасному етапі, коли створюються об'єднані територіальні громади, одним з актуальних питань є функціонування та розвиток бібліотечних закладів області в нових умовах. Робота під час карантину окреслила загальні виклики, які постали перед книгозбірнями регіону. Серед них – неспроможність більшості бібліотек стати частиною «цифрового життя», цифрова нерівність населення, відсутність у деяких бібліотекарів розуміння, що саме може дати спільноті бібліотека в умовах фізичного дистанціювання. З метою надання методичної допомоги в роботі бібліотек області з юнацтвом та молоддю, вдосконалення бібліотечно-інформаційного обслуговування з ініціативи Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва імені Олесь Гончара та за підтримки Департаменту культури і туризму Полтавської обласної державної адміністрації був проведений **обласний онлайн-семінар працівників бібліотек ОТГ «Робота з молоддю у сучасному форматі: поєднуємо зусилля, примножуємо можливості»**.

До семінару на платформі **ZOOM** долучилися 48 бібліотекарів ОТГ та фахівців районних і міських ЦБС, що працюють з юнацтвом і бажають розвиватися у своїй професії. Програма була досить насиченою. Поділилися власним досвідом та розкрили свої професійні лайфхаки провідні фахівці книгозбірні за темами: «Сучасна бібліотека і громада: співпраця заради успіху», «Організація звітності з бібліотечно-інформаційного обслуговування молоді в бібліотеках ОТГ», «Бібліотечні фонди: облік, вилучення, збереження, переведення на УДК», «Проектно-грантова діяльність як інструмент

осучаснення бібліотек», «Онлайн-ресурси в роботі бібліотеки: практичний рецепт від краєзнавства», «Організація бібліотечної роботи в онлайн-середовищі», «Розширення спектру послуг «Дія. Цифрова освіта» для користувачів бібліотек ОТГ». Учасники семінару отримали дієві поради і кожний знайшов нові цікаві ідеї для створення сучасного бібліотечного середовища.

Також працівникам бібліотек області були надані консультації: **«Організація роботи з юнацтвом та молоддю в умовах карантинних обмежень»** та **«Акценти у плануванні роботи з юнацтвом та молоддю: від ідеї до плану дії»** на обласному онлайн-семінарі директорів районних і міських ЦБС, центральних бібліотек, завідувачів міських бібліотек для дорослих м. Лубни і м. Миргород, головних бібліотек ОТГ **«Реформування публічних бібліотек: основні проблеми та шляхи їх вирішення»**.

З 2019 року відділом інформаційних технологій та електронних ресурсів Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Олесея Гончара був започаткований і продовжував діяти довгостроковий проєкт онлайн-навчання по роботі з різними програмами, які призначені для створення відеопродукції та іншого Інтернет-контенту: **Adobe Premiere, Adobe Audition, Adobe Lightroom**, для монтажу відео в мобільному додатку **Film Maker**, а також за темою: **«Zoom для бібліотекарів: просто та зручно»**, за допомогою якого бібліотекарі області мали змогу вдосконалити свої навички та навчилися створювати власні медіа-продукти та користуватися платформою для конференцій.

Інформаційне забезпечення діяльності юнацьких структурних підрозділів бібліотек області здійснювалося за допомогою **методичних рекомендацій**:

- «Об'єднаймо наші зусилля за життя без насилля!»;
- «Маруся Чурай – голос і душа пісенної України» (до 395-річчя від дня народження легендарної української народної співачки та поетеси);
- «Булінг: міфи та реальність».

Інформаційно-бібліографічних матеріалів із серії «Титани, які зміцнюють націю»:

- «Будівничий української козацької держави» (до 425-річчя від дня народження Богдана Хмельницького);
- «Петро Сагайдачний – творець війська Запорізького» (до 445-річчя від дня народження кошового отамана Запорозької Січі);

Інтелект-релізів із серії «Сучасні українські письменники»:

- «Кілометри людського життя від Світлани Талан»;
- «Письменництво – не професія, а покликання» (Жанна Куява);
- «Сергій Жадан: поет, письменник, громадський діяч».

Сьогодні немає потреби доводити, наскільки важливою для бібліотек є участь у професійних конкурсах. Це дає змогу підвищити фаховий рівень та стимулювати творчу ініціативу працівників, сконцентрувати увагу на найважливіших проблемах, розвивати головні напрями діяльності. У звітному році обласна бібліотека для юнацтва імені Олесея Гончара взяла участь у

Всеукраїнському конкурсі методичних видань «Фонтан ідей у бібліотечних виданнях», що був ініційований Державною бібліотекою України для юнацтва, та надіслала два видання: методичні поради **«Об'єднаймо наші зусилля за життя без насилля!»** від Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва імені Олесея Гончара та методичні рекомендації **«Вчимося жити з успіхом!»** від ЦМБ Комунального закладу культури «Кременчуцька міська централізована бібліотечна система для дорослих».

В Обласній бібліотеці для юнацтва імені Олесея Гончара вже стало традицією щороку проводити декілька конкурсів різноманітної тематики. Серед них – **обласний конкурс «Читання зі знаком якості»**, що проводився серед користувачів районних (міських) централізованих бібліотечних систем, бібліотек сільських, селищних, міських рад ОТГ області з метою популяризації державної мови, української книги та читання серед молоді за допомогою створення позитивного та соціально корисного Інтернет-контенту, впровадження інноваційних форм в роботу книгозбірень області, на який було представлено 23 роботи молодих користувачів бібліотек. На підставі рішення журі конкурсу переможцями стали 5 учасників, які були нагороджені дипломами та сувенірною продукцією.

Також був проведений **обласний конкурс «Бібліотечний правовий НЕформат»** серед бібліотекарів районних, міських бібліотек та бібліотек ОТГ області з метою активізації діяльності бібліотек з правового виховання, пошуку неформатних правопросвітницьких заходів для юнацтва та молоді, на який було представлено 20 робіт бібліотекарів. На підставі рішення журі конкурсу переможцями стали 5 учасників, які були нагороджені дипломами та сувенірною продукцією.

Обласна бібліотека для юнацтва ім. О. Гончара та бібліотеки області долучилися до:

Всеукраїнського соціологічного дослідження «Покоління центеніалів: цінності та орієнтири», об'єктом якого стала молодь віком 14-20 років (користувачі бібліотеки для юнацтва). Метою, власне, й було виявлення наявності та розуміння ціннісно-сміслових орієнтирів у Z-молоді (центеніалів). В анкетуванні взяли участь 60 респондентів. Підсумки проведеного соціологічного дослідження дозволяють вважати, що переважна більшість учасників цінують свою сім'ю, підтримку рідних людей, водночас для молоді важливими є добрі відносини з друзями. Юнаків та дівчат також непокоїть залежність від оцінки їх статусу в соціальних мережах. Досить велика кількість опитаних відчуває себе самотніми і прагне реального, а не віртуального спілкування. Одночасно головною проблемою сьогодення молодь вважає недосконалість сучасного суспільства, юнацтво хоче бачити в діях високопосадовців більше чесності, порядності, турботи, стабільності, підтримки від держави, адже для юних важливу роль у розбудові незалежної держави відіграє саме молодіжна політика. Найбільш гострими для української

молоді проблемами респонденти вважають: невпевненість у майбутньому, матеріальне становище, стан справ у місті та країні.

Всеукраїнського соціологічного опитування «Молодь і книга: чого варто читати?». Збір інформації здійснювався шляхом анкетування користувачів 12 районних, 3 міських ЦБС, 2 міських публічних бібліотек, 11 бібліотек ОТГ та обласної бібліотеки для юнацтва імені Олеса Гончара. Всього на запитання анкети дали відповідь 1336 респондентів. Результати, отримані в ході опитування, дозволяють стверджувати, що молодіжна читацька культура існує. Для молодих користувачів читання книг збільшує концентрацію уваги, стимулює фантазію, поліпшує пам'ять, урізноманітнює розмовну мову, підвищує культурний рівень, а також є способом вільно та цікаво провести час. Від продуктивного читання книг залежить особистісний ріст та рівень освіти. При цьому більша частина опитаних зазначила, що вони б зверталися до бібліотеки частіше, якби книгозбірня виглядала більш сучасною, щоб у ній можна було одночасно і попрацювати, і відпочити.

Всеукраїнського соціологічного опитування «Молодь, допоможіть з'ясувати: карантин – крах усіх планів чи нові можливості?» серед користувачів віком від 12 до 35 років. В опитуванні взяли участь 340 користувачів 5 бібліотек області. Аналіз результатів показав, що більшість опитаних відчували негативні емоції під час карантину, а саме: розгубленість, переживання, паніку, турботу за ближніх і лише частина – відчуття безтурботності, байдужості, а невеликий відсоток респондентів – навіть радість (мабуть від того, що не потрібно ходити до школи). Молоді під час карантину найбільше не вистачало живого спілкування з друзями, рідними, але варто зазначити, що у значної частини респондентів відбулося переосмислення життєвих цінностей, з'явилися нові захоплення. Для всіх опитаних карантин став нелегким випробуванням, його оцінили як негативне явище суспільства.

Протягом 2020 року для бібліотек області серед пріоритетних завдань були: популяризація української книги, читання; патріотичне та правове виховання молоді; розвиток соціального партнерства; впровадження нових форм роботи; актуалізація бібліотечного фонду, надання інформаційно-консультативної допомоги бібліотечним фахівцям та підвищення їх професійної компетенції, впровадження комп'ютерних технологій та проєктна діяльність.

У звітному році публічні бібліотеки області прагнули стати документно-комунікативними та соціокультурними центрами, що сприяють соціальній мобільності молоді особистості. Пріоритетом у діяльності книгозбірень залишалась соціокультурна орієнтація бібліотечної діяльності, яка полягала у тісній взаємодії з суспільством, врахуванні реальних потреб користувачів. З цією метою продовжилася робота з державними, громадськими організаціями, навчальними закладами різних ступенів акредитації, культурно-освітніми закладами. У соціокультурній діяльності значна увага приділялась заходам, що сприяли посиленню поінформованості користувачів щодо історичних та

сучасних подій в Україні, їх патріотичному вихованню, формуванню у молоді національної ідентичності та популяризації історії української державності. В роботі з юнацтвом бібліотекарі віддали перевагу активним формам роботи: діловим іграм, вікторинам, диспутам, брейн-рингам, обговоренням, ток-шоу, квестам, конкурсам тощо.

Протягом 2020 року продовжили діяльність **Інтернет-центри** бібліотечних закладів Полтавщини, які пропонували молоді різноманітні послуги. Презентуючи себе на ринку інформаційних послуг бібліотеки області представлені в Інтернет-просторі сайтами (28) та блогами (73). Для популяризації діяльності протягом року книгозбірні продовжували використовувати контент соціальних мереж: **Facebook, Instagram, Google+, відеохостингу YouTube, сервіси інтерактивних публікацій, презентацій Calameo, Genial.ly** та платформи для проведення медіа-занять **ZOOM, Skype, BigBlueButton**.

Для бібліотечного співтовариства області постало завдання вирішення кола питань, пов'язаних з впровадженням у життя цифрової техніки і цифрових технологій. Різні форми цифрового навчання уже введені в число постійних пріоритетів бібліотечної діяльності: школи, курси, семінари, практикуми, індивідуальні заняття. Бібліотека – природне місце, де люди можуть вчитися жити в цифровому середовищі, а тому книгозбірні області без вагань долучилися до національної кампанії з цифрової грамотності **«Будь на часі!»** та популяризації інформації про урядовий проєкт **«Дія. Цифрова освіта»**. Так, бібліотеки Кременчуцької ЦБС для дорослих стали першими хабами цього проєкту і надали доступ до безкоштовного навчання на національній онлайн-платформі з цифрової грамотності.

З метою підвищення іміджу бібліотек серед місцевих громад, як центрів інформації, освіти, самоосвіти та навчання, працівники Миргородської ЦРБ започаткували з лютого 2020 року проєкт **«Навчатися, щоб навчати»**. Бібліотечні працівники допомагають молодим людям у навчанні, аби вони мали змогу перевірити базові знання з цифрової грамотності. В рамках проєкту для юнацтва було проведено **майстер-класи: «Працюємо в Microsoft Word» та «Microsoft Word – інструменти, лайфхаки», «Online shopping»**. Для подолання низького рівня медіаграмотності та ризиків, які викликає невміння особистості протистояти інформаційним маніпуляціям учні ПТУ пройшли тренінг **«Будь в тренді – стань медіаграмотним!»**.

Щойно Лубенська центральна районна бібліотека ім. В. Малика довідалася, що Полтавська обласна молодіжна громадська організація **«Твій світ»** розпочинає новий проєкт **«Форум-театр на протидію інфодемії: інноваційний засіб у роботі публічних бібліотек малих міст Полтавської і Київської областей»**, одразу стала одним із учасників його реалізації. Аргумент був переконливий: працівники бібліотек перебувають у постійному діалозі з користувачами, які потребують відповідей на безліч питань про COVID-19. Але перш ніж вчити інших, необхідно самим уміти орієнтуватися в

інформаційному просторі. Тож на початку червня у приміщенні книгозбірні відбулася стартова зустріч у рамках проекту. А вже наприкінці місяця працівники бібліотеки стали учасниками тренінгу **«Використання інструментів медіаграмотності у роботі публічних бібліотек під час інфодемії»**. Навчання проводили досвідчені тренери з медіаграмотності від **Міжнародного благодійного фонду «Академія української Преси»**. Отримавши необхідні знання та навички, бібліотекарі центральної книгозбірні поділилися здобутим досвідом з бібліотекарями СБФ, навчили орієнтуватися в інформаційному просторі, познайомили з алгоритмом використання інструментів медіаграмотності в роботі бібліотек під час пандемії. Далі розпочалася робота на місцях. Так, Березотіцька та Вовчицька СБФ (Лубенська ЦБС) провели для молоді інформаційний коктейль **«Інфодемія. Як здолати медіастрес під час пандемії»**. В ході заходу було проведено практичні вправи та неабиякий інтерес учасників викликали епізоди із сучасного життя під час рольової гри форум-театру. Оцінювали власне медіаполе, набиралися навичок визначення фейкової інформації учасники інформаційного калейдоскопу **«Інформаційна безпека в період інфодемії»** під час спільного заходу, який провели бібліотекарі Карпилівської та Духівської СБФ. Творчо підійшли учасники заходу **«Зупинить вірус факт, а не страх»**, який провели працівники Тарандинцівської та Губської бібліотек: юні та дорослі учасники заходу в ролях відтворили конфліктну життєву ситуацію, використовуючи засоби форум-театру, а потім обговорили її. Юні користувачі Снітинської СБФ отримали інформацію про засоби безпеки під час пандемії COVID-19 на заході **«Епідемія чи інфодемія? Як вберегтися від дезінформації»**, яку провели бібліотекарка та фаховий гість – завідувач Снітинським ФАПОМ.

Тож бібліотечні заклади Лубенської ЦБС стали не лише активними учасниками реалізації даного проекту, а й свого роду, фасилітаторами. За результатами проведеної активної роботи було підготовлено **звіт-презентацію «ЦРБ + Твій світ = разом проти інфодемії»**, яку методист Лубенської ЦБС представила під час спільного заключного зібрання всіх учасників проекту.

Своєрідною візитівкою бібліотеки є **книжкова виставка**. Естетично оформлена, вона досить часто є стимулом звернення за книгою, тому до розробки виставок працівники бібліотек області підходять творчо і виважено. Використовувались різні форми книжкових виставок: виставка-пропозиція, виставка-рекомендація, виставка-застереження, виставка-настрій, виставка одного жанру, виставка-подорож, виставка-пам'ять, виставка-свято, виставка-натхнення, виставка-мандрівка, виставка-привітання та інші.

Великою популярністю серед читачів користуються **виставки-інсталяції**. Так, у Лохвицькій ЦРБ була організована виставка-інсталяція **«Вони для нас виборюють життя»**, книжкова **виставка-реквієм «Шана за подвиг – подяка за мир»** (до Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави).

Бібліотекарі Гадяцької ЦРБ ім. Л. Українки активно використовують бібліотечний простір для реклами книги та читання. Так, з нагоди **Всесвітнього дня поезії** у вікні свого закладу працівники презентували **поетичний вернісаж «А вже весна...»**; влітку запропонували користувачам книги для літнього відпочинку, представлені на **виставці-вітражі «Книжкові секрети літа»**; в осінні дні можна було насолодитися останнім теплом і помріяти, задовольняючись читанням улюблених книг, представлених на **виставці «Ця осінь буде...»**; взимку увазі користувачів запропонували **виставку-інсталяцію «Магія зими»**.

«Різні віки... Різні мови... Кохання вічне...» – під такою назвою бібліотекарі Полтавської ЦМБ оформили книжкову виставку-інсталяцію, на якій були представлені твори про кохання. Книги С. Талан, Н. Фіалко, Ж. Куяви – це історії закоханих сердець, в яких відчувається велика сила цього почуття. Цією ж бібліотекою були презентовані виставки-інсталяції: **«Книжки для зимування і святкування»**, краєзнавча інсталяція **«Люблю тебе, моя Полтаво!»**.

Для читачів відвідини бібліотеки-філіалу № 5 (Полтавська ЦБС) – це не тільки цікаві книги, змістовне спілкування, творчі зустрічі, а й знайомство з **художніми виставками**. Прикрасою книгозбірні у 2020 році були: вишивка, панчішна лялька, космічні моделі, вироби з лози, витинанки, листівки ручної роботи, жіночі прикраси, оригамі, живопис різних технік та напрямків. А виставки малюнків завдяки співпраці закладу зі зразковим колективом декоративно-прикладного мистецтва «Барви» Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко завжди викликали у відвідувачів феєрверк емоцій.

Бібліотека-філія № 2 (Полтавська ЦБС) спільно з фотохудожником В. Коротковим організувала **фотовиставки**, присвячені Полтаві: **«Полтава в розкоші осінніх барв»** та **«Володимир Короленко і Полтавщина у світлинах»**. Світлини унікальні в своєму роді, кожна з них має власну історію і викликає захоплення у відвідувачів. Роботи передають любов автора до рідного міста та всю красу рідної Полтавщини.

Персональна онлайн-виставка **«Світ кольорів Ольги Северин»** була презентована Кобеляцькою ЦРБ. Експонувалися роботи молодої художниці протягом двох тижнів. Читальна зала бібліотеки перетворилася на справжню картинну галерею. Було записано відео-інтерв'ю з мисткинею і кожен зміг познайомитися з роботами за посиланням у відео-хостингу **YouTube**.

Яскраву **фотозону «Гарбузові містифікації або Велесова ніч»** для своїх користувачів презентувала ПБ Опішнянської ОТГ.

В бібліотеках області протягом року влаштовувались перегляди літератури, тематичні полиці до знаменних і пам'ятних дат та державних свят, презентації журналів, книг.

Одним з пріоритетних напрямків діяльності бібліотек в звітному році стало партнерство з органами влади, закладами освіти та культури,

громадськими організаціями по здійсненню положень «**Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки**». Зокрема, працівники бібліотек сприяли залученню користувачів до участі у громадських ініціативах, акціях, як-то: **благодійна допомога, волонтерство**.

Так, на абонементі Зіньківської ЦРБ була презентована **виставка-інсталяція «Мистецтво творити добро»** (до Міжнародного дня волонтера), в якій були використані фотоматеріали надані зіньківчанкою-волонтером, яка збирає і відвозить гуманітарну допомогу в найгарячіші точки прифронтової зони, відвідує наших воїнів в лікарнях та госпіталях.

На подвір'ї ПБ Пирятинської ОТГ відбулася зустріч-презентація книги **«Пирятинці: з Україною в серці, зі зброєю в руках»**. Це книга про краян, учасників АТО, які з честю виконували та продовжують виконувати високу місію оборони рідної землі, волонтерів, меценатів, які підтримують наших воїнів як морально, так і матеріально.

Бібліотека-філія № 2 Полтавської міської ЦБС взяла участь у **Всеукраїнському конкурсі проєктних ініціатив «Волонтерство: від усвідомлення до дій»** і стала його дипломантом.

Актуальними є заходи, що акцентують увагу молоді на дивовижному феномені патріотизму та національної свідомості наших воїнів, що захищають Україну на Сході. Бібліотечними закладами області проведено ряд заходів: виставки-хронології, виставки-вшанування, вечори пам'яті, альманахи пам'яті, вечори-зустрічі з воїнами ООС та військовими капеланами, патріотичні години, години-реквієми, зрізи пам'яті, презентації книг.

Залишаться назавжди в пам'яті людській лютневій події 2014 року. Майдан увійшов в історію України, як приклад боротьби за Свободу та Незалежність України. З нагоди цієї події в книгозбірнях області діяли книжкові виставки-інсталяції періодичних видань **«Герої не вмирають»** (Чутівська ЦРБ), виставка-манускрипт пам'яті **«І мужність ви, як прапор пронесли»** (Кременчуцька ЦМБ для дорослих), **«Поезія, народжена майданом»** (бібліотека-філія № 8 Кременчуцької ЦБС для дорослих).

До Полтавської ЦМБ на історичну годину-факт **«Майдан. Герої Небесної Сотні»** вшанувати пам'ять загиблих завітали старшокласники шкіл мікрорайону. Своїми спогадами поділилася з молоддю учасниця Євромайдану і свідок тих жахливих подій – волонтер, громадський діяч, керівник центру правозахисту і контролю за дотриманням законності в Полтавській області Зоя Коваленко. Присутні переглянули відео **«Хронологія подій, що призвели до кривавої бійні»** та презентацію **«Небесна Сотня поіменно. Пам'яті героїв Небесної Сотні»** (<https://cbs.poltava.ua/index.php/novyny/2896-vshanuvannya-pam-yati-gerojiv-evromajdanu-ta-nebesnoji-sotni>).

Цікавою і змістовною у бібліотеці-філіалі № 7 (Полтавська міська ЦБС) була зустріч з письменником, фотохудожником **Віталієм Запекою**, який став добровольцем у боротьбі за територіальну цілісність нашої держави та зробив унікальні фото. Віталій розповів молоді не тільки історію появи на світ **фотоальбому «Батальйон «Полтава». Роки війни. Фото та розповіді»**, але й презентував світлини людей, які стали прототипами його книги **«Цуцик»** (<https://cbs.poltava.ua/index.php/novyny/3555-pismennik-fotokhudozhnik-vitalij-zapeka-gist-biblioteki-filialu-7>). За матеріалами цієї зустрічі кореспондент газети «Урядовий кур'єр» О. Данилець опублікував нарис «Віталій Запека: Борюся за Україну словом» (<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vitalij-zapeka-boryusya-za-ukrayinu-slovom/>).

Щоб молодь пам'ятала минуле свого народу, бібліотекарі області проводять велику кількість заходів на вшанування героїчних подвигів захисників України, які відстоювали її цілісність та незалежність.

Працівники бібліотеки-філії № 3 (Кременчуцька ЦБС для дорослих), Миргородської ЦРБ розгорнули в бібліотеці бібліокінозал та влаштували перегляд фільму з його наступним обговоренням **«Крути. 1918»**.

Великий подвиг захисників і визволителів рідного краю під час Другої світової війни назавжди збережеться в пам'яті прийдешніх поколінь. На згадку та вшанування пам'яті своїх рідних, які ціною власного життя захистили світ від нацизму, відділ читальної зали Кременчуцької ЦМБ для дорослих оголосив акцію пам'яті **«Мій дід – герой»** і створили власний відеосюжет, який виклали в соцмережі. Бібліотекарі закликали всіх бажаючих створити пост з фото або відео, супроводжуючи його відповідним хештегом. Онлайн-марафон **#75Перемога «Вшануємо піснею, віршем, спогадами»** був започаткований філією № 3 Кременчуцької ЦБС для дорослих; Миргородська ЦРБ провела літературний **онлайн-набат «Пам'ять... Вона – вічна, вона невмируща»**.

Одним з дієвих засобів **національно-патріотичного виховання** є формування пошани до української мови, розкриття її багатства і краси.

З нагоди святкування Міжнародного дня рідної мови, всі, хто знає українську мову, але хотів би знати її ще краще, завітали до бібліотеки-філії № 6 (Кременчуцька ЦБС для дорослих) на **заняття-практикум «Пишіть мені по-українськи»**. **Вулична виставка-записничОК на щодень «Мова сили й простоти»** була проведена працівниками читальної зали Кременчуцької ЦМБ для дорослих. Під час гри «Ок» містяни перевірили свої знання з української мови. Виставка мала продовження у віконній вітрині читальної зали. Працівники бібліотеки-філії № 8 (Кременчуцька ЦБС для дорослих) також підготували мовну розминку **«Дивограй рідного слова»**, продовжена робота над **челенджем «Активуй українську!»**.

Важливою складовою виховання молоді є **поширення правових знань**. 2020 року завдяки продовженню реалізації **правопросвітницького проєкту «Я маю право!»** робота в цьому напрямку значно поживалася.

Навчаючи та виховуючи молодь в системі правової культури, бібліотеки активно координують та ініціюють спільні заходи з правозахисними органами у формі активного діалогу: дискусії, рольові ігри, зустрічі, консультації з працівниками правоохоронних та правозахисних органів.

НОВИНИ-ЗАКОНИ-КОМЕНТАРІ

Миргородська міська ПБ ім. Давида Гурамішвілі постійно співпрацює з Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області, розміщує на своєму сайті електронний варіант щомісячної юридично-просвітницької газети «Правовий вісник». В рамках взаємодії кримінально-виконавчої інспекції і Миргородської міської ПБ для

дорослих ім. Д. Гурамішвілі, з метою адаптації людей, які засуджені до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, в книгозбірні постійно проводяться зустрічі, ознайомлення з переглядами літератури.

В рамках Меморандуму про співпрацю між Гадяцькою районною централізованою бібліотечною системою та Другим Полтавським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у 2020 році на базі Інтернет-центру продовжує діяти Пункт правової допомоги. Протягом року **проведено сеанси Skype-зв'язку з 32 сільськими бібліотеками**, де збиралися представники сільських громад, щоб отримати відповіді та кваліфіковані юридичні консультації від спеціалістів Гадяцького районного бюро правової допомоги (79 сеансів, 209 учасників).

Юнацька аудиторія Зіньківської ЦРБ вже котрий рік поспіль є активними членами правового клубу «Феміда». Цього року заняття клубу розпочалися з **правового квесту «Система безоплатної правової допомоги на захисті прав дитини»**. Цей захід став ідеальним простором для спілкування, відчуття комфорту та отримання консультацій від фахівців. Учні познайомилися з послугами, які надає відділ «Зіньківське бюро правової допомоги» Другого Полтавського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, переглянули рекламні відеоролики про аналогічні служби в Полтавській області, спробували себе в ролі юриста та, скориставшись комп'ютером, ознайомились із правилами ведення обліку запитів жителів міста та району з правових питань.

Довгостроковий проєкт **«Правова культура молоді»** діє і в Кобеляцькій ЦРБ, метою якого є формування системи правових знань серед молоді, виховання правової свідомості і культури, здорового способу життя без шкідливих звичок. В ході проєкту проводились зустрічі з юристами, поліцейськими, лікарями, брейн-ринги, тижні правових знань. В ЦРБ постійно діє правознавчий клуб «Феміда» та функціонує дистанційний пункт доступу до безоплатної правової допомоги відділу «Кобеляцьке бюро правової допомоги «Кременчуцького місцевого центру з надання БВПД». Кобеляцька ЦРБ

співпрацює з районним відділом з питань пробації, районним центром в справах сім'ї та молоді в реалізації програми «**Будуємо майбутнє разом**», а також є учасником тренінгових модулів програми, яка розроблена для профілактики правопорушень.

До Міжнародного Дня прав людини працівники Пирятинської Публічної бібліотеки підготували онлайн-інформину «**Право знати право**». Для перевірки знань користувачам було запропоновано пройти онлайн-вікторину «**Твої права – твоя фортеця**».

Лубенська ЦРБ імені В. Малика долучилася до проєкту ПМГО «**Твій світ**» «**Мистецтво перемагати булінг: форум-театр для служб шкільних омбудсменів на протидію булінгу в навчальних закладах малих міст України**». Команда фахівців спільно з представниками різних зацікавлених сторін: батьками, представниками громадських організацій, спеціалістами ювенальної превенції та Лубенського міського центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, працівниками центральної районної бібліотеки ім. В. Малика провели креатив-зустріч. Група, в ході засідання, напрацьовувала рекомендації щодо реалізації даного проєкту, формату проведення просвітницьких заходів з учнівською аудиторією. Також під час обговорення учасники актуалізували та розширили проблематику, зокрема, звернули увагу на поширення кібербулінгу, який є розповсюдженим фактом, особливо коли діти, перебуваючи на карантині, досить багато часу проводять в мережі Інтернет. Реалізація даного проєкту триває.

Цикл заходів в бібліотеках області був присвячений оголошеному у 2020 році **Рокові Європи в Україні**.

Працівники Зіньківської ЦРБ запросили своїх користувачів у День Європи долучитися до **віртуальної подорожі країнами Європи «Європейські цікавинки»** та представили на блозі бібліотеки і в групі книгозбірні у Facebook **інформаційний дайджест «Все про Європу читай, дізнавайся...»**. Познайомитися з традиціями новорічних святкувань жителів європейських країн запросив підготовлений бібліотекарями ЦРБ **інтернет-круз «Подорожуємо новорічною Європою»**.

Присвячені Рокові Європи на сайті Полтавської міської ЦБС були представлені заходи: **презентація «Європейки: шлях в історію»** (бібліотека-філіал № 1), створена за матеріалами відомого журналу «ТІМЕ», де йшлося про жінок, номінованих як «Людина року» за період довжиною в століття. Багато повідомлень про письменників різних європейських країн працівники представляли в циклах книжкових виставок «**Світ літератури в ювілейних датах**» (бібліотека-філіал № 1), «**Літературна Європа**» (бібліотека-філіал № 2). До Дня Європи було організовано **інформаційний дайджест «Україна. Світ.**

Європа» та онлайн-перегляд «ЄС на книжкових полицях» (бібліотека-філіал № 10), віртуальна мандрівка «Знати про Європу всім: і дорослим, і малим» та інформ-хвилинка «Інформуємо про ООН» (бібліотека-філіал № 7). У бібліотеці-філіалі № 1 була оформлена ілюстрована книжкова виставка «Знай про Європу більше» з енциклопедичними, періодичними виданнями, публіцистичними та художніми творами європейських письменників. На захід «Літературні євромандри» (<https://cbs.poltava.ua/index.php/novyny/2863-literaturni-evromandri>) бібліотека запросила учнівську молодь і познайомила з творами письменників Англії, Франції, Швеції: М. Бонда, А. Сент-Екзюпері, А. Ліндгрена.

Продовжувалися довгострокові та реалізовувалися нові бібліотечні проекти.

Бібліотекарі Кременчуцької ЦМБ для дорослих взяли участь у конкурсі **House of Europe «Інфраструктурні гранти #2»** з проектом «Розбудова дигітального комунікативного середовища та інформаційних ресурсів бібліотеки як запорука інтелектуального, духовного та творчого розвитку громади Кременчука».

Бібліотекою-філією № 4 (Кременчуцька ЦБС для дорослих) розроблено проєкт «Фактчекінг проти коронавірусної інфодемії» на конкурс «Інструменти медіаграмотності під час інфодемії».

Бібліотеки-філії № 4, № 2 (Кременчуцька ЦБС для дорослих) також взяли участь у **Всеукраїнському конкурсі «Бібліотека + громада: разом до успіху!»**. На жаль, проєкти не здобули перемогу, але участь у грантовій діяльності позитивно вплинула на імідж бібліотечної установи та сприяла набуттю корисного досвіду.

Відділом технічної літератури Кременчуцької ЦМБ для дорослих створено проєкт за темою винахідницької діяльності – «**Виставкова зала винахідницьких ідей**». Разом з проєктом «**Творчі зустрічі на Європейській**» цей проєкт увійшов до **Плану реалізації Стратегії розвитку міста Кременчука на період 2021- 2023 року**.

Працівники **Публічної бібліотеки ім. О. Левицького Нехворощанської ОТГ** взяли участь у міжнародному проєкті «**Твори культуру: бібліотечні інноваційні послуги**», що підтримує **Європейський Союз за програмою Дім Європи (ВГО Українська бібліотечна асоціація)**. Протягом двох місяців бібліотекарі проходили навчання за методологією дизайн-мислення для бібліотекарів. За результатами навчання кожен бібліотекар-учасник розробив та впровадив у своїй бібліотеці нову інноваційну послугу для розвитку креативних індустрій, які представлені на ресурсі **ЧИТОМО**. На базі цієї бібліотеки був створений **артпростір «SELO»** – платформа для співпраці народних майстрів та художників. «SELO» працює як локація, в якій майстри з різних дисциплін мають можливість проводити майстер-класи, демонструвати свої роботи та знайомитись зі своїми колегами. Послуга була презентована на Львівському бібліотечному форумі та щорічній конференції УБА.

Проект «Від інформаційних технологій до комфортного життя» від компанії ДТЕК Нафтогаз дозволив створити освітній центр на базі **Великосорочинської ПБ**, в якому жителі громади навчаються базових комп'ютерних навичок. Серед них не лише використання техніки для перегляду фото, відео та написання текстів, а й можливість сплатити за послуги через інтернет.

Відкриття оновлених сучасних бібліотечних просторів, що трансформуються і змінюють діяльність, як бібліотеки так і життя громади, завжди чудова новина для бібліотечної спільноти. **Козельщинська центральна районна бібліотека імені Олесь Гончара** отримала оновлений культурно-освітній простір, відкриття якого відбулось 18 вересня 2020 року.

Упродовж останніх двох років, завдяки зусиллям [Благодійної організації Smart Foundation](#) до яких долучилася місцева влада – Козельщинська районна рада, тривав процес перебудови та переоснащення старої бібліотеки у новий, сучасний урбаністичний центр із безліччю можливостей для саморозвитку.

Головним надбанням трансформованої бібліотеки є зміна логіки функціоналу приміщення.

Новий підхід дозволяє громаді Козельщини організувати сучасні заходи, розробляти мультимедійні продукти, реалізовувати мистецькі, освітні й культурні проекти нового масштабу та якості. Основою нового підходу є створення можливостей для тих, хто має запит на зміни, та передумови виникнення такого запиту для тих, хто ще не вирішив, як він може реалізувати себе в громаді. У новому просторі функціонують десятки програм та проектів, які створюють умови для розвитку Козельщини. Дизайн сучасного урбаністичного приміщення створила команда провідних професійних архітекторів, дизайнерів та конструкторів України із архітектурної студії **Partner Design**.

До створення концепції майбутньої бібліотеки долучали досвідчених фахівців, експертів у бібліотечній галузі, місцеву владу та жителів селища і району, працівників діючого закладу бібліотеки на чолі з в. о. начальника сектору культури, молоді та спорту і директорку бібліотеки. Зокрема, спільно з

ВГО «Українська бібліотечна асоціація» з 27 по 29 серпня 2020 року [провели навчання для співробітників Центральної районної бібліотеки імені Олеса Гончара](#). Протягом трьох днів, вісім співробітників опанували спеціалізований онлайн-курс для бібліотекарів **«Нова бібліотека: організація та адміністрування сучасних просторів»**, який передбачав перетворення бібліотеки зі звичайного книгосховища у активний простір для натхнення та взаємодії громади. Окрім лекційної частини, учасники тренінгу мали змогу долучитися до віртуального туру Київською міською бібліотекою для дітей імені Т. Г. Шевченка та побачити як функціонує бібліотека під час карантину, які новації вдалося запровадити в оновленому просторі бібліотеки, як співробітники закладу впроваджують інклюзивні заходи у приміщенні бібліотеки.

Вирішувати актуальні проблеми з питань обслуговування користувачів, підтримувати імідж сучасної бібліотеки, залучати зацікавлені організації до співпраці, підвищувати імідж закладів в зонах обслуговування, бібліотекам допомагала робота за малими проектами бібліотек-філіалів.

В процесі карантину працівниками Полтавської міської ЦБС був освоєний новий вид дистанційних послуг: працівниками бібліотеки-філіалу № 4 було освоєно платформу ZOOM та налагоджена співпраця з **Благодійним фондом «Бібліотечна країна»**, завдяки якому колектив бібліотеки долучився до проекту фонду **«Жива сучасна бібліотека»**, метою якого, зокрема, є «поширення культури читання, проведення зустрічей діячів української культури з читачами». Публікація на блозі бібліотеки **«БібліоСмаколики»** – **«#Літературна орбіта-онлайн. Перший крок зроблено!»** про першу зустріч на платформі ZOOM стала однією з найбільш популярних на блогах ЦБС (у квітні – понад 130 переглядів).

Фахівцями цього ж закладу отриманий позитивний досвід співпраці з громадською організацією **«Промінь світла Полтавщини»** з реалізації проекту **«B-Zone»** на краудфандинговій платформі **Спільнокошт** (ВеликаІдея) і збору коштів на проект. Громадська організація спільно з Полтавською міською ЦБС реалізувала на базі бібліотеки-філіалу № 9 проект із створення креативного простору для підлітків, завдяки чому в місті з'явилася сучасна локація, а ЦБС залучила позабюджетні кошти на ефективне оновлення бібліотеки.

На запрошення **Всеукраїнського Благодійного фонду «Бібліотечна країна»** для учасників проекту **«Жива сучасна бібліотека»** досвідом реалізації проекту онлайн – **«Бібліохаб. Літературний простір для дітей і дорослих»** поділилась завідувачка бібліотеки філіалу № 4 Полтавської міської ЦБС.

Бібліотеки міста в своїй діяльності взаємодіють з іншими організаціями і користувачами під девізом: **«Бібліотека для громади, громада для бібліотеки»**.

Обслуговування користувачів у книгозбірнях області не обмежується територією бібліотеки. Працівники закладів проводять акції на вулицях, парках, зонах відпочинку, де спілкуються з населенням, популяризують бібліотечні послуги, поширюють інформаційно-рекламну друковану продукцію. Так, в бібліотеках Гадяцької ЦБС проводились **вуличні акції: «Подаруй бібліотеці книгу», Всеукраїнська акція «Бібліотека українського воїна», Всеукраїнська акція «Те, що ти викидаєш у сміття, може повернути бійця до нормального життя», акція до Дня Миру «Мирного неба тобі, Україно» (Веприцька СБ), Всеукраїнська акція «Батарейки, здавайтесь».** Протягом року бібліотекарі Миргородської ПБ для дорослих імені Д. Гурамішвілі неодноразово виходили в місто і влаштовували вуличні акції, зокрема користувалася попитом вулична викладка буккросингу **«Візьми книгу в дорогу».** Миргородці та гості міста-курорту не тільки не нудьгували в дорозі, а ще й допомагали книзі «подорожувати».

Оскільки під час запровадження карантинних заходів працівники бібліотек області були переведені в режим дистанційної роботи, обслуговування користувачів перейшло в інший вимір. *А саме, значно пожвавилася робота з користувачами засобами віддаленого спілкування, активізувалася робота в соціальних мережах бібліотек, на сайті та блогах книгозбірень.*

В період карантину бібліотекарі стали своєрідними буктуберами, які цікаво та змістовно розповідали віддаленим користувачам про книги, а сайти бібліотек зібрали довкола себе тих, хто зацікавлений бібліотечними подіями. Якщо раніше вважалося, що бібліотекар дає цінні поради при безпосередньому спілкуванні з користувачем щодо вибору книг, то сьогодні книголюби, перш ніж іти до бібліотеки, вибирають місце зустрічі в інтернет-просторі. Активність звернень до сайтів бібліотек області зросла в рази.

Флешмоби та челенджі, засновниками яких стали бібліотекарі книгозбірень, знайшли відгук серед користувачів та стали вірусними. Вони викликали одностайну позитивну реакцію та жваву участь серед молодіжної аудиторії. Ряд челенджів на підтримку бібліотеки та читання започаткували фахівці Кременчуцької ЦМБ для дорослих, а саме: **челендж відділу абонементу «#Ясумуюзабібліотекою»** поширився не тільки містом, а й Україною. Його підтримали бібліотеки Запоріжжя, Харкова, Маріуполя, Олександрії, поширюючи челендж в соцмережах. Свої відео підтримки надіслали й молоді письменниці Аня Пахомова (м. Кременчук), Анфіса Сметаніна (м. Харків-Львів), Олеся Міфтахова (м. Кременчук-Київ).

В рамках челенджу учасники молодіжного літературного об'єднання **«СиноніМи»**, які тісно співпрацюють в відділом абонементу цієї ж книгозбірні, написали оповідання про бібліотеку та на її підтримку: **«Історія однієї бібліотеки», «Чим займається Рудий»** (авторка Анна Кіпрія); **«Звідки взялася книга», «Про що розмовляють книги, коли лишаються на самоті»** (авторка

Вікторія Кіреєва); «Звідки беруться книги» (авторка Саша Міра надіслала відеозапис читання оповідання до Всесвітнього дня книги і авторського права).

Відділ абонементу Кременчуцької ЦМБ для дорослих започаткував в Instagram **флешмоб #bookcoverdouble**, ініційований Нью-Йоркською публічною бібліотекою.

Відділом читальної зали цього ж закладу започаткований **челендж «Я – за здорове життя» та челендж до Року збереження водних ресурсів «В краплині все життя»**, створювалися дописи в започаткованій рубриці на ФБ «Наша фішка – цікава книжка». Філією № 4 цієї ж бібліотеки створений флешмоб **#clean-hands** до Всесвітнього дня гігієни рук та флешмоб до дня Матері.

Бібліотекарі Кременчуцької ЦБС для дорослих постійно знаходяться в творчому пошуку, започатковуючи нові рубрики та теми постів на сторінках своїх підрозділів в ФБ: **«Книга, що мене вразила»** відділу абонементу ЦМБ; **«Е-зарядка для мізків»** від відділу технічної літератури (пости являють собою доволі непрості цікаві загадки-ребуси. Щоб прочитати пост, потрібно розгадати головоломку. Читачам допису рекомендовано писати свої варіанти відповідей в коментарях).

Працівниками юнацького відділу ЦМБ в рамках марафону **«Читання на карантині»** були створені публікації на сторінці юнацького відділу в ФБ: візуальну міні-вікторину **«Вгадай книжку»**, в якій за допомогою малюнків-підказок були зашифровані назви відомих книг тощо. Користувачам подобалося давати відповіді в коментарях. Філія № 3 Кременчуцької ЦБС для дорослих успішно впровадила в практику роботи на ФБ рубрику **«Впізнай книгу за ілюстрацією»**.

Бібліотекарі Зіньківської ЦБС організували челендж для підлітків **«Читання – вірус не на заваді»**, який запропонував юним користувачам зробити і надіслати фото з книгою, яку прочитав протягом карантину і радить прочитати іншим. **Піар-акцію «Виходь у двір читати»** провела для дітей Великопавлівська бібліотека-філія Зіньківської ЦБС.

Сприяють залученню користувачів до бібліотеки та читання і сучасні, креативні форми роботи.

Продовжує діяти **Бібліотека OPEN AIR** (Гадяцька ЦРБ ім. Лесі Українки). Реалізація цього проекту дозволила створити сучасний публічний простір для спілкування, майданчик для культурного змістовного відпочинку гадячан, а саме: перегляду фільмів, проведення соціокультурних заходів, організації переглядів літератури, розширення зони для користувачів WI-FI. У Вечірньому кінозалі Гадяцької ЦРБ імені Лесі Українки в рамках Мандрівного міжнародного фестивалю документального кіно про права людини **Docudays UA-2020**, користувачі бібліотеки переглянули відверту, правдиву, пронизливу стрічку **«Нотатки війни»**. Традиційно, у співпраці з компанією **«АРТХАУС Трафік»** в бібліотечному кінозалі книгозбірні в рамках фестивалів **«Єврофест: Кіно для кожного»** та **«Нове українське кіно»**

демонструвалися фільми. Цьогоріч були переглянуті стрічки «**Зимові мухи**» та «**Крути 1918**».

Для працівників книгозбірень сьогодні важливим є надання послуг населенню в об'єднаних територіальних громадах, що утворилися внаслідок реформи місцевого самоврядування.

Миргородська ПБ для дорослих імені Давида Гурамішвілі, долучилась до **Всеукраїнського флешмобу «Одягни вишиванку!»** – і книгозбірня розквітла різноманітними кольорами та орнаментами, бібліотекарі запросили у «**Подорож вишиваною Україною**» за сторінками друкованих та Інтернет-видань, фотовиставки та стенду з різноманітними вишиванками.

Долучилися до флешмобу й бібліотекарі СБФ Зіньківської ЦБС: **флешмоб «А українська вишивка – диво»** організувала на власному блозі Проценківська СБФ, челендж «**Селфі у вишиванці**» – Комсомольська, етно-дайжест «**Роде мій красний, роде мій прекрасний**» та **народознавчу онлайн-мандрівку «Мала дівчина сорочок надбати»** Лютенськобудищанька СБФ.

Відділом абонементу Кременчуцької ЦМБ для дорослих проведено віртуальний **майстер-клас «Обереги нашої родини»**. Цим же відділом до **Всесвітнього дня вишиванки** проведений інтернет-захід «**А я їду по світу в вишиванці**». На цій величезній роботі, проведеній бібліотекарями абонементу, хотілося б зупинитися детальніше, адже вона того варта.

За тиждень до святкування Дня вишиванки бібліотекарі запустили челендж під назвою «**Вишиванка з бабусиної скрині**». Працівники бібліотеки звернулися через соціальні мережі з проханням надсилати їм свої історії про реліквії родоводу. Охочі поділитися своїми історіями почали активно надсилати свої листи зі світлинами вишиванок з хештегом «**Вишиванка з бабусиної скрині**». Наприкінці заходу відбулося підведення результатів челенджу. На автора, історія якого отримала найбільшу кількість вподобань, чекав приз – книга сучасного українського письменника. До онлайн-заходу долучилися й переможниця конкурсу «**Вишиваний Кременчук**», відома в місті майстриня-лялькарка, хормейстер та режисер, художній керівник Кременчуцького льотного коледжу. Можна впевнено стверджувати, що інтернет-захід пройшов на найвищому рівні.

Працівники Карлівської ЦРБ ім. А. Михайленка долучилися до святкування онлайн і підготували **фотоімпровізацію «Вишиванка – душа України»**.

Сьогодні ми з цікавістю звертаємося до джерел народної творчості, до народних традицій, які в наші дні оновлюються, оживають. Вже третій рік поспіль Миргородська міська ПБ для дорослих ім. Д. Гурамішвілі приєднується до проведення свята Івана Купала. Щороку в рамках святкування проводиться

конкурс на кращий віночок. Дівчатка приємно вражають не тільки майстерно сплетеними віночками, але і знанням традицій та вірувань пов'язаних з цим чарівним святом. До Дня Івана Купала Великобагачанською ЦРБ презентовано **народознавчу сторінку «Таїна купальської ночі»**, фото та відео матеріали до якої надали активні користувачі бібліотеки.

Калиновомостівська сільська бібліотека (Пирятинська ОТГ) з користувачами книгозбірні створили **історичну постановку «Ой на Івана на Купала»** для своїх жителів, в якій розповіли історію свята, традиції, обряди та повідали легенду цього дня.

ПБ Опішнянської ОТГ спільно з Молодіжною радою смт. Опішня організували для молоді **етно-велоквест «Ой на Івана, та на Купайла»**.

Діяльність бібліотек області позитивно впливає на утвердження їх позитивного іміджу серед жителів місцевих громад, адже книгозбірні, реалізують систему заходів, встановлюють комунікативний зв'язок з керівними органами місцевої влади.

У рамках заходів, присвячених Дню міста, бібліотекарі Миргородської міської ПБ для дорослих ім. Д. Гурамішвілі та за підтримки відділу культури Миргородської міської ради влаштували конкурс краси та грації **«Міс Капелюшок-2020»**, який в місті відбувся вперше. Захід пройшов з дотриманням всіх карантинних вимог. Всі без винятку панянки в капелюшках мали чарівний вигляд, журі нагородило їх пам'ятними призами та грамотами **«Міс Капелюшок-2020»** в різних номінаціях. Гран-прі конкурсу **«Міс Капелюшок-2020»** отримала конкурсантка, яка представила шість капелюшків зі своєї колекції.

У зв'язку з карантинними обмеженнями, бібліотекарі Зіньківської ЦРБ стали ініціаторами міського **онлайн-конкурсу світлин «Кулінарні шедеври моєї родини»** до Дня міста, в якому взяли участь дванадцять родин з різних населених пунктів громади. Конкурсні роботи учасників з улюбленою святковою стравою були представлені у мережі ФБ, де за найбільшою кількістю вподобань було визначено переможців.

ПБ Решетилівської ОТГ організувала для молоді міста, спільно з **молодіжною радою «PROGRESS»** мотиваційну зустріч з полтавським фотохудожником Сергієм Мошенком **«Об'єктивне бачення»**. На зустрічі молодим людям запропонували майстер-клас, в ході якого вони дізналися про секрети вдалого фотографування. Присутні взяли участь у фотосесії в стінах

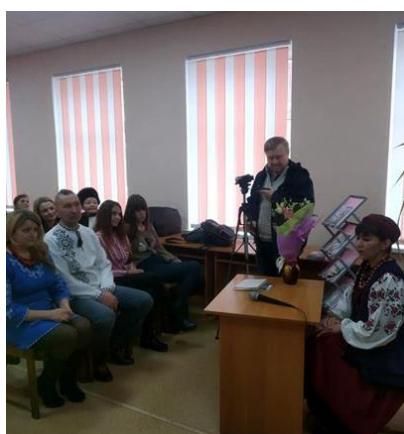
бібліотеки, за результатами якої заплановано випустити **бібліокалендар** на 2021 рік.

ПБ Пирятинської ОТГ взяла участь у заходах до Дня міста і запропонувала молоді взяти участь у створенні **«Карти мрій Пирятинської ОТГ»**. Небайдужі підлітки із задоволенням приєдналися до цієї акції. Голова ОТГ спільно з молоддю громади обговорювали, що необхідно створити в громаді для підростаючого покоління.

Бібліотечне краєзнавство – складова частина загального краєзнавства, мета якого виявити, зібрати і надати для використання всі матеріали, пов'язані за змістом з певною місцевістю, яка для її населення є рідним краєм; забезпечити бібліографічну інформацію за допомогою цікавих форм і методів популяризації краєзнавчої літератури; залучити молодь до активного пізнання рідної землі.

У багатьох бібліотеках області краєзнавчі документи виділено в окремі комплекси. Часто це краєзнавчі куточки, де зосереджено весь краєзнавчий фонд бібліотеки, де постійно діють книжкові виставки, знаходяться тематичні теки з матеріалами: **«Краю мій – ти частка України», «Мій край у всьому неповторний»** (Карлівська ЦБС) і т. п.

В історію української культури життя вписало не одну сторінку про кобзаря, що народився у Великій Багачці – Федора Даниловича Кушнерика. Широкими українськими шляхами з давніх-давен мандрував співець-кобзар, несучи народові своє схвильоване слово правди, а його незабутній голос понад п'ятдесят років лунав у містах і селах України. До 145-річчя від Дня народження народного кобзаря бібліотеки Великобагачанської ЦБС провели загальносистемний соціокультурний захід – **мистецький акцент «Федір Кушнерик – співець народної долі»**. Присутні мали змогу почути розповіді бібліотекарів про життєвий шлях, доторкнутись душею до незабутньої творчості справжнього Гомера українського народу, переглянути тематичні полицки, що містили матеріал про народного митця з Великої Багачки.

Влітку у цій же книгозбірні відбулася презентація поетичних збірок **«П'ю серцем кожен днину»** та **«Добрий день»** полтавчанки Галини Вовченко – авторки багатьох поетичних і гумористичних книг для дорослих і дітей, а також персональних фотовиставок у закладах освіти й культури Полтавщини та за її межами. На позитиві в Миргородській міській ПБ для дорослих імені Давида Гурамішвілі також пройшла презентація книги сатири і гумору **«Добрий день!»** Галини Вовченко.

Зустріч з поетесою із Лубен **«Всесвіт поезії Юлії Манойленко»** подарувала цілий спектр почуттів користувачам цієї ж книгозбірні. Присутні із завмиранням серця слухали кожне слово, яке черпається поетесою із джерела

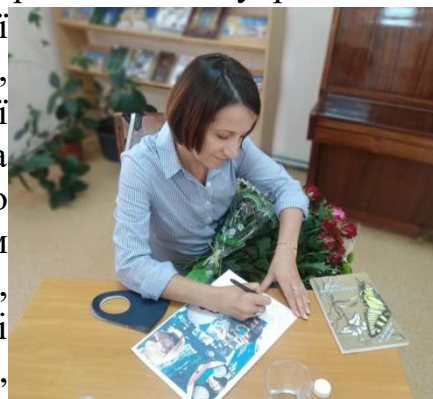
непізнаного, того, що існувало ще до зародження буття. В її творчості проглядається характерна риса – культура мислення і його викладення поетичним словом на папері, що базується на традиційності народної етики й естетики, притаманні українському духу, який виходить із глибини цивілізації українства. Всі хто познайомився з творчістю поетеси з нетерпінням чекають наступної зустрічі.

На інформаційну підтримку навчального процесу спрямовані спільні творчі заходи за різними напрямками виховання, залучення користувачів до бібліотек. Організація бібліотечного обслуговування передбачає створення умов для спілкування рідною мовою, відзначення ювілейних дат відомих краян, набуття соціальної, міжособистісної, громадянської, інформаційно-цифрової компетентностей.

Дві сільські бібліотеки-філіали, що входять до складу Лохвицької ЦБС постійно співпрацюють із спеціалізованими закладами: Яхниківською допоміжною школою-інтернатом, де навчаються діти-сироти, діти позбавлені батьківського піклування та діти, які потребують корекції розумового розвитку та Токарівським психоневрологічним інтернатом.

Попри карантин, налагоджувався і підтримувався як офлайн так і віддалений зв'язок з письменниками. Так, відділом абонементу В. Багачанської ЦРБ було проведено творчу **інтернет-зустріч «Поезія молодих»** та започатковано **онлайн мистецький журнал «Поезія для душі»**, присвячений поетам-ювілярам 2020 року.

В книгозбірні Миргородської міської ПБ для дорослих ім. Д. Гурамівшвілі відбулась неперевершена зустріч з Наталією Ворожбит – українською драматургинєю, режисеркою, сценаристкою. Її розповіді про фільми: «Спіймати Кайдаша», «Кіборги» та «Дике поле» (екранізації «Ворошиловград» Сергія Жадана), в яких вона була сценаристкою, шоуранеркою, актрисою з цікавістю слухали всі присутні. Пощастило користувачам бібліотеці зустрітися і з Андрієм Кокотюхою, прозаїком, журналістом, сценаристом. А користувачі бібліотеки тепер читають книги з автографом, подаровані автором.

Проведення **профорієнтаційної роботи** з молоддю відповідно до потреб особистості та ринку праці є одним з важливих напрямків роботи бібліотек. У Лубенській ЦРБ імені Володимира Малика була проведена зустріч учасників пошукового загону ЗОШ I-III ступенів № 4 з архітектором Іриною Казаковою. Гостя розповіла учням про улюблену професію, ознайомила з тим, де можна здобути даний фах, представила зображення споруд міста, котрі збудовані за її проектами. Бібліотечні працівники читальної зали підготували для учасників огляд видань про архітектурні шедеври світу.

Спонукаючи старшокласників до усвідомлення вибору майбутньої професії, працівники цієї ж книгозбірні спільно з районним будинком культури організували захід з профорієнтації, на якому презентували **інформ-буклет «Ярмарок професій»** за допомогою якого молодь ознайомилась з класифікацією професій, їх особливостями та вимогами. Старшокласники зробили перші кроки щодо обрання свого фаху та мотиви його вибору, познайомилися з новими професіями на ринку праці, а також взяли участь в профорієнтаційних ситуативних іграх. Учні усвідомили, що у лабіринті фахового вибору, обираючи професію, вони обирають своє майбутнє.

З майбутніми випускниками 2021 року у Тарандинцівській СБФ (Лубенська ЦБС) проведено **профнавігатор «Агропрофесії в сучасному світі»**. Бібліотекарі підготували перелік Інтернет-ресурсів «Нові агропрофесії» та інформацію про те, де можна здобути спеціальність за сільськогосподарським фахом. Також старшокласникам запропонували пройти **бліц-опитування «Професія, яку я б обрав»**.

Сьогодні надважливо знати іноземні мови. Процес оволодіння іноземною мовою тривалий і складний, вимагає багато часу та зусиль. Самоосвіта та наполегливість – це шлях до мети, а зарадити цьому зможуть Інтернет-технології, тим більше, що існує багато додатків, сайтів, створених для навчання. Саме про це вели мову під час **презентації «Розуміти англійську допоможе Інтернет»**, яку провела для учнівської молоді бібліотекар Тарандинцівської філії (Лубенська ЦБС). На заході було презентовано безкоштовні Інтернет-ресурси для вивчення іноземних мов та лайфхаки з правильної самоорганізації навчального процесу та використання даних застосунків.

У межах проведення **Тижня відкритих дверей до Всеукраїнського Дня бібліотек** працівники Гадяцької ЦРБ ім. Л. Українки підготували традиційну **бібліотечну фотосушку «Бібліотека в об'єктиві»**, на якій були представлені фотографії користувачів за читанням та глечик побажань **«Я хочу, щоб в бібліотеці було...»**, де можна було залишити своє побажання щодо роботи та послуг книгозбірні.

Віртуальну реп-екскурсію «Hi! Це – library!!!», (авторка слів та виконавиця бібліотекарка відділу обслуговування Лубенської ЦРБ імені Володимира Малика), вперше презентували під час святкового дійства, присвяченого Всеукраїнському дню бібліотек. Екскурсія викликала велике зацікавлення, її переглядали, перепошували підписники сторінки бібліотеки у FACEBOOK. Цей ролик – одна із цеглинок у PR-акції бібліотеки з реклами її послуг у громаді.

До Всеукраїнського дня бібліотек ПБ Пирятинської ОТГ провела **позитив-акцію «Святкуй та смакуй разом з бібліотекою»**. Кожен користувач, який завітав до книгозбірні,

отримав вітальну листівку з цукеркою. З метою популяризації професії бібліотекаря серед молоді громади фахівці цієї ж книгозбірні організували **дублер-шоу**. В заході взяли участь користувачі книгозбірні, які мали можливість спробувати себе в ролі бібліотекаря та дізнатися про деякі секрети професії, побувати на екскурсії в книгосховищі.

За останні роки змінилася суть роботи бібліотекаря. Аби розкрити всі аспекти своєї діяльності, донести до широкої аудиторії сучасні інформаційні, технічні можливості бібліотеки, працівники філіалу № 1 (Полтавська міська ЦБС) організували **годину професійного пізнання «Читач за катедрою»**. В такий спосіб працівники вирішили популяризувати та віддати шану своїй професії. На жаль, обставини, пов'язані з коронавірусом, не дозволили запросити більше ніж одного учасника. Грані професії пізнавалися у виконанні звичних буденних обов'язків бібліотекаря. Закінчився робочий день, відбувся обмін думками. Користувачка щодо фаху сказала, що уявляла її більш простою і романтичною.

Бібліотеки сьогодення працюють не лише задля поширення знань, сконцентрованих в різноманітних ресурсах, а й виступають майданчиками для комунікації і творення нових спільнот – місія, що сьогодні також покладена на креативно-комунікативні майданчики. Різноманітні художні і тематичні читання, виставки, дискусії, обговорення, лекторії, клуби за інтересами – уже звична справа для храмів книжок.

Важливим засобом для спілкування, підвищення соціальної активності, розширення інтересів, запитів, потреб залишаються **клуби за інтересами**, які дають користувачам можливість для об'єднання й спілкування, сприяють всебічному й гармонійному розвитку особистості, а бібліотечним працівникам надають можливість залучити до систематичного читання населення місцевих громад відповідно до їх інтересів та захоплень.

У бібліотеках ЦБС, ЦМБ та ПБ ОТГ області функціонує **124 юнацьких клуби та об'єднання** різного спрямування, мета діяльності яких: виховання у молоді любові до книги та читання, інтересу до різних сфер життя суспільства, розвитку творчих здібностей та змістовного дозвілля.

Продовжується творчий проєкт **«Книга у віртуальному просторі»** відділу абонементу Кременчуцької ЦМБ для дорослих та студентів КрНУ імені М. Остроградського. Майбутні студенти навчаються мислити критично та видавати рецензії на прочитані книжки, які викладаються на сайті книгозбірні. Цікаві та інформативні відеорецензії сприяють не тільки становленню майбутніх журналістів як професіоналів, а й залучають сучасну молодь до читання, книги та бібліотеки.

Творчі зустрічі в бібліотеці учасників кременчуцького **молодіжного літературного об'єднання «СиноніМи»** проходили у відділі абонементу ЦМБ для дорослих. Під час засідань учасники, серед яких є автори, що вже друкуються, та початківці, вивчали теорію та виконували практичні творчі справи – писали тексти на задану тематику. Підсумком діяльності за 2020 рік

стала збірка творчих доробків, які вийшли друком наприкінці року. «Різні за написанням, однакові любов'ю до письменництва» – таким є гасло кременчуцьких спілчан. Саме воно стало епіграфом до першої збірки творів, в якій автори тепло відгукуються про бібліотеку як своєрідну alma mater для письменників.

Продовжують працювати клуби за інтересами в Миргородській міській ПБ для дорослих ім. Д. Гурамішвілі, а саме: **клуб творчої майстерності «Красою душу звеселю», літературно-мистецький клуб «LEGE ARTIS або за законами мистецтва», клуб духовної свідомості «На Чатах духовності» та народознавчий клуб «За покликом душі».**

Вже 28 років поспіль у клубі «Берегиня» (Гадяцька ЦРБ імені Лесі Українки) збирається молодь, яка шанує українські звичаї і традиції, прагне поглибити свої знання з історії рідного краю та України. В рамках відзначення Міжнародного дня рідної мови у клубі «Берегиня» спільно з учнями Гадяцького ліцею № 4 імені Лесі Українки відбувся матч мовного футболу **«Від рідного слова ти сил набирайся, ніколи й ніде його не цурайся».** З нагоди відзначення 206-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка, в межах засідань цього ж клубу відбулась **літературна гра-бінго «Кобзарю любий, поміж нас і голос твій, і пензель твій, і слово».** Школярі перевіряли свої знання про життєвий та творчий шлях Кобзаря, виконуючи завдання в конкурсах: декламували улюблені вірші поета, розгадували ребуси. У конкурсі «Ланцюжок» розставляли дати в хронологічній послідовності, в конкурсі капітанів за одну хвилину записували якнайбільше назв творів Т. Г. Шевченка.

На базі дозвілєвого молодіжного клубу **«У дружньому колі»** (Лубенська ЦРБ) був створений гурток взаємодопомоги. При його створенні організатори прагнули залучити користувачів до процесу взаємної допомоги в умовах поширення COVID-19. Заходи проводили не лише бібліотекарі, а й психолог, фасилітатор ГО «Твій Світ». В рамках даного проєкту було започатковано **акцію «Молодь проти COVID-19»**, учасником якої став **волонтерський загін «Милосердя»** Лубенського медичного фахового коледжу. Юні волонтери брали участь у засіданнях гуртка. Саме майбутні медики доносили до гуртківців достовірну інформацію щодо розповсюдження вірусу, засобів захисту та за допомогою мобільного приладу пульсоксиметру вимірювали сатурацію. Учасниками заходів були: організатори ПМОГ «Твій світ», представники Лубенського міського центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, бібліотечні працівники, ГО «Спілка жінок-трудівниць «За майбутнє дітей України»», соціальні працівники, волонтерський загін «Милосердя». Активна молодь допомагала у формуванні гуманітарних наборів та разом з представниками організації здійснювали їх адресну доставку людям похилого віку. За підсумками проєкту було створено видання **«Разом проти пандемії COVID-19»**, де зібрано історії успіху та рекомендації щодо поліпшення якості надання соціальних послуг у громаді.

Діяльність бібліотек області активно висвітлюється в засобах масової інформації. Особливу увагу ЗМІ звернули на такі події, як відзначення бібліотеками таких свят, як День вишиванки, День Незалежності України; презентації книг, літературні зустрічі з письменниками, дарування книг бібліотеці; відзначення Всеукраїнського дня бібліотек.

Миргородська міська ПБ для дорослих ім. Д. Гурамішвілі продовжує популяризувати свій фонд на телебаченні через рубрику «**Літературно-мистецька світлиця**».

Продовжується творча співпраця відділу читальної зали Кременчуцької ЦМБ для дорослих з Кременчуцькою ТРК. Протягом 2020 року створено 20 програм «**Літературний вояж**» (проект читання вголос поезії та прози). Метою є залучення містян до читання українською мовою, популяризація бібліотечних фондів, знайомство громади Кременчука з місцевими авторами – як знайомими, так і початківцями, які читають власні твори. Кожного випуску програми відбувається знайомство з новими людьми, які декламують чи то власну поезію, прозу, чи твори улюблених авторів. Серед випусків є програми, присвячені святам та значним подіям в житті міста та країни.

В грудні 2019 року Горішньоплавнівською ЦМБ був започаткований і активно продовжений у 2020 році спільно з суспільним радіо «Кварцит» в етері радіостанції «UA: Радіо «Промінь» **проект «Бібліотечна полиця**» – огляди книжкових новинок. За рік їх було 35.

Для того, щоб бібліотеки залишалися невід'ємною частиною життя полтавців в період карантинних обмежень, закладами Полтавської міської ЦБС була проведена певна робота. Так, в рубриці «**НА КАРАНТИНІ**» радіо «Лтава» виступила завідувачка філіалу № 4: «**Читайте, формат не має значення!**»), в рубриці «**АРТ-МАЙСТЕРНЯ**» завідувач сектору соціокультурної діяльності ЦМБ в інтерв'ю «**Бібліотеки міста чекають поціновувачів якісної літератури**» запросив полтавців до книгозбірень ознайомитися з репертуаром нової української книги, якою поповнились фонди, акцентував увагу користувачів на тому, що всупереч карантинним обмеженням бібліотеки міста розвиваються і готові відповісти на запити найвимогливіших відвідувачів, акцентуючи увагу слухачів на тому, що в усіх підрозділах ЦБС суворо дотримуються санітарно-гігієнічних норм.

В арсеналі **бібліотечних форм** роботи з молоддю протягом року з'явилися нові форми роботи, а саме: геокешинг, поетична альтанка, дублер-шоу, етностини, етнопатті, мовно-поетична карусель, інформмайдан, літл-тревел в минуле, етноскетч, еко-акції, краєзнавчий челендж, бібліотечний перфоманс, літературна лоція.

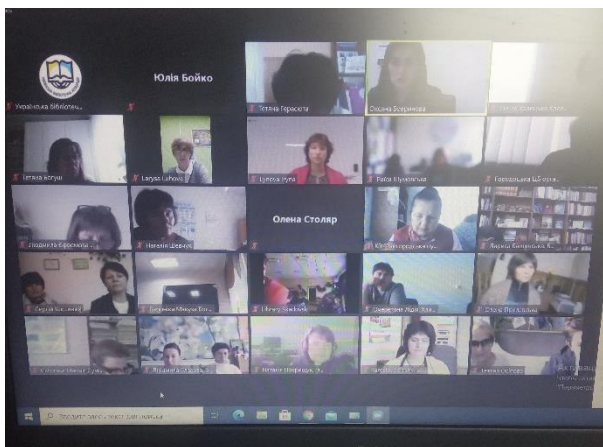
Винятково важливого значення в умовах створення ОТГ набуває підготовка бібліотечного фахівця нової генерації, активної та творчої особистості, здатної організувати роботу ПБ на користь громади.

Під час карантину переважна більшість бібліотекарів області скористалася можливістю підвищити свою кваліфікацію та отримали сертифікати **«Дія. Цифрова освіта»**.

Працівники Миргородської міської ПБ для дорослих ім. Д. Гурамівшілі пройшли триденний базовий тренінг **«Молодіжний працівник»** та підвищили свій професійний рівень для роботи з молоддю. Завідувачка цього ж закладу пройшла курс **«Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку»**. Завідувачка Василівської СБФ (Коломацька ОТГ) підвищувала свою кваліфікацію на платформі **«ВУМ online»**, взяла участь в **«ХІ Львівському міжнародному бібліотечному форумі»**, (15-20 вересня 2020 року) та має відповідні сертифікати.

81 працівник Кременчуцької ЦБС для дорослих пройшли ряд курсів з підвищення кваліфікації, а саме: курси у відділі дистанційного навчання Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва **«Бібліотеки у системі забезпечення євроінтеграційних процесів України»**; онлайн-курс професійного розвитку ВУМ **«Бібліотека – відкритий простір»**; онлайн-курси на освітній платформі **EDERA** і т. п.

За допомогою перегляду майстер-класів на YouTube працівники цієї ж ЦБС підвищили свій рівень практичних навичок та взяли участь у **вебінарах: «Як створюють анімаційні книги»; «Літературні квести для підлітків в бібліотеці»** і т. п. Надбані знання бібліотекарі з успіхом використовують в своїй подальшій діяльності – ведеться робота з сучасними графічними онлайн-редакторами та створення за їх допомогою нових електронних продуктів для розміщення соціальних в мережах (анімаційні stories, листівки, пам'ятки, міні-презентації книг авторів світової літератури тощо).

ПБ Пирятинської ОТГ прийняла участь в онлайн-презентації моделі **«Чотири простори»**, яку презентувала УБА і в подальшому отримала можливість стати учасником онлайн-форуму **«Модель сучасної бібліотеки»** спільно з начальником відділу культури і туризму Пирятинської міської ради. Зарядившись ідеями бібліотека в кінці року змогла придбати та встановити програму Коха і планує започаткувати з

2021 року електронну систему обслуговування користувачів та створення електронного каталогу.

На запрошення УБА адміністрація Полтавської міської ЦБС взяла участь у відкритому онлайн-діалозі **«Публічні бібліотеки: вплив адміністративно-територіальної реформи на прийняття управлінських рішень»**.

Завдяки співпраці з Громадською організацією **«Спілка жінок Полтавщини»** працівники філіалу № 10 (Полтавська міська ЦБС) вчилися

блогерству та методам успішного просування ідеї проєктів в соціальних мережах, пройшли тренінги за темами правозахисту, особливостей відеоблогінгу. Бібліотечні працівники також взяли участь в реалізації проєктів: **«Голос жінки має силу»**, шляхом розміщення інформації про заходи правопросвітницької тематики в бібліотеках системи на сайті Mustpost.Today/ (<https://www.mustpost.today/>), **«Віртуально разом»** (спільний проєкт ГО та Посольства Німеччини в Україні, присвячений Тижням Німеччини) в Полтавській міській ЦБС, філіях: № 7, № 10, № 13.

На базі більшості ЦРБ, ЦМБ області діють **«Школи професійної майстерності»**, **«Школи компетентного та успішного фахівця»**, під час роботи яких за допомогою тренінгів та семінарів бібліотечними працівниками обговорюються актуальні проблеми роботи бібліотек, надається організаційно-методична допомога в питаннях створення оптимальних умов для залучення до читання користувачів юнацького віку.

Так, Лубенською ЦРБ ім. В. Малика був проведений **«День професійного спілкування» «Бібліо Життя Лубенщини»**. В ході своїх виступів **«У світі бібліотечних новин»** та **«На порядку денному: виклики сучасності»** організатори акцентували увагу на тому, що сьогодні ставить перед бібліотечними працівниками нові вимоги: кардинальна переорієнтація та оновлення діяльності, коригування форм та методів проведення соціокультурних заходів у тому числі для молодіжної аудиторії, збільшення ролі та частки новинного контенту у соціальній мережі FACEBOOK. Також сільські бібліотекарі ознайомилися з презентацією **«Онлайн – програма «Дія. Цифрова освіта»: навчаються бібліотекарі»** та розпочали проходження тестування, в результаті було отримано 81 сертифікат.

Для підвищення професійної компетентності бібліотечних працівників Гадяцької ЦБС були підготовлені і проведені **семінари: «Ресурси і послуги сучасної бібліотеки згідно потреб громади» та «Проектна діяльність – ключ для розвитку бібліотеки краю»**, нарада бібліотечних працівників **«Бібліотечні реалії та перспективи планування та прогнозування діяльності бібліотек Гадяцької ОТГ на 2021 рік. Підготовка звітів за 2020 рік»**. Проведено 4 практикуми за темами: **«Дизайн сучасної сільської бібліотеки»**; методичний кейс **«Документи обліку бібліотечного фонду»**; урок фахівця **«Мультимедійна презентація в бібліотеці»**; майстер-клас **«Складові успіху: професіоналізм та креативність»**; професійний діалог **«Завдання бібліотечних закладів, як збирачів нематеріальної спадщини»**.

На сучасному етапі, коли відбувається об'єднання територіальних громад, одним з актуальних питань є функціонування та розвиток бібліотечних закладів району в нових умовах. Так, в Миргородській ЦРБ відбулась творча професійна зустріч на тему: **«Організація діяльності бібліотек в умовах створення ОТГ»** за участі начальника відділу культури, молоді та спорту. На зустріч були запрошені сільські та селищні бібліотеки, які згідно плану проведення децентралізації відійдуть до Комишнянської ОТГ. Були розглянуті такі

питання, як **«Законодавчі та нормативні акти аспектів роботи бібліотек в умовах ОТГ»**, обговорення проекту Закону України **«Про бібліотеки і бібліотечну справу»**. Підвищенню кваліфікації спеціалістів району сприяли семінари за темами: **«Медіаграмотність як запорука успішного розвитку громади»**, **«Сучасні функції і завдання бібліотек в інформаційному суспільстві»**.

Методична діяльність ЦРБ, ЦМБ, ПБ ОТГ області забезпечувалась оперативним реагуванням на зміни в бібліотечній галузі, підтримкою розвитку бібліотечної справи на місцях. Методистами книгозбірень області проводився постійний моніторинг ситуації в бібліотеках, діагностувався стан галузі на місцях, надавалась методична і практична допомога з інформаційно-бібліотечного обслуговування молоді під час відвідувань бібліотечних філій та організації з підвищення кваліфікації бібліотечного персоналу. В роботі методичної служби постійно впроваджуються нові форми навчання (в т. ч. онлайн), до проведення яких залучаються представники органів місцевої влади, громадських організацій та установ.

Протягом року завдяки реалізації загальносистемного проекту **«Методичний десант»** Лубенської ЦБС продовжено процес «перезавантаження» книгозбірень, що входять до складу системи. Відбуваються якісні зміни у просторі бібліотек, в його зонуванні: де виділяється територія для клубної та творчої активності, для пізнавального читання, простір для активної комунікації учасників читацьких об'єднань за інтересами чи для проведення соціокультурних заходів. Формуються затишні місця для роботи з новітніми пристроями, сучасними гаджетами. Таке переформатування стає можливим завдяки осучасненню фондів, очищення їх від зношеної, застарілої, дублетної літератури, що, в кінцевому результаті, сприяє звільненню простору закладів від зайвих меблів. Розміщення книжкового фонду зазнало кардинальних змін, адже успішно проходить процес рекласифікації документів з класифікації ББК на міжнародну класифікаційну систему УДК. Також відбувається тематичне зонування фонду, в зоні особливої уваги знаходяться стелажі з новинками української та світової літератури для юнацтва, полицки з науково-популярними виданнями, виділяється жанрова література, яка до вподоби молодому читачеві. Тепер це затишний простір, де комфортно себе почуває молодь. А це, у свою чергу, підвищує імідж сільської бібліотеки серед юнацької аудиторії.

Масштабний виїзний інформаційно насичений семінар-тренінг **«Оновлені функції бібліотек у ракурсі соціально-культурних та інформаційних потреб громади»** відбувся на базі Березотіцької СБФ (Лубенська ЦБС). В процесі навчання спеціалісти різних структурних підрозділів центральної книгозбірні знайомили учасників з актуальними питаннями: **«Соціально-комунікативна функція бібліотечної діяльності»**, **«Інновації в електронних ресурсах та шляхи їх популяризації»**, **«Соціальні ініціативи та інформаційні послуги для громади»**. Фахівці центральної

книгозбірні ознайомили сільських бібліотекарів з процесом електронного урядування та електронними послугами, з наявними на сьогодні в мережі Інтернет електронними сервісами, корисними та необхідними для користувачів книгозбірень. Головною метою виступів була мобілізація бібліотекарів на розвиток у їх закладах нового і актуального напрямку роботи – активного залучення місцевих жителів до системи електронних послуг.

Але в роботі книгозбірень області продовжують існувати **серйозні проблеми**, які не вирішуються роками. Кількість користувачів юнацького віку з року в рік зменшується. В першу чергу на зменшення цього показника вплинуло проведення в країні адміністративно-територіальної реформи, завдяки якій низка бібліотек-філіалів ЦБС ввійшли до об'єднаних територіальних громад і ще не встигли організувати належним чином роботу в нових умовах або взагалі були ліквідовані за рішенням сесій районних рад та за погодження з Міністерством культури України. Другий фактор, що впливає на зменшення кількості користувачів юнацького віку – демографічна ситуація в Україні, зменшується кількість населення взагалі, в т. ч. і молоді. Третім фактором є некомфортні умови бібліотечних приміщень, які не опалюються (з 594 бібліотек ЦБС опалюються 387) із 173 бібліотек ОТГ опалюється 126. Приміщення не ремонтвані вже декілька десятків років, застарілі меблі, недостатнє поповнення літературою фондів книгозбірень. Величезна кількість бібліотек залишилась без підписки періодичних видань на 2021 рік. Із 1214 бібліотечних працівників сільських бібліотек 576 продовжують, на жаль, працювати в режимі неповного робочого дня.

Також у зв'язку з децентралізацією залишається багато невирішених питань в роботі бібліотек як ЦБС, так і ОТГ. В першу чергу це стосується методичного забезпечення їх діяльності. ЦРБ, які ще залишились, вже фактично не мають впливу на роботу бібліотечних закладів, які ввійшли до ОТГ. А в бібліотеках ОТГ, які визначені місцевими органами як центральні, відсутні працівники із спеціальною освітою, які могли б надавати таку допомогу. Проблеми в цих бібліотеках виникають у роботі з книжковими фондами (обробка, каталогізування, перехід на УДК), зборі статистичних даних, звітності. На всі ці процеси органами місцевого самоврядування повинні укладатися договори, в яких би визначався розмір коштів, що будуть спрямовуватись кожною сільською, селищною радою на виконання публічною бібліотекою ОТГ цих функцій, в т. ч. на придбання бібліотечної техніки, комп'ютерів. Вся діяльність бібліотечних закладів має спрямовуватись на підвищення їх іміджу. А це залежить від професіоналізму, компетентності, організаторських здібностей всіх бібліотечних працівників.

В роботі бібліотек області є чимало проблем, пов'язаних з надходженням літератури, особливо до сільських бібліотек, де навіть надходження періодики є обмеженими. Надходження нових видань за Програмою поповнення фондів публічних бібліотек від Українського Інституту книги частково вирішує проблему, але лише для обласних бібліотек та ПБ регіону. 2020 року за цією

програмою 21 бібліотека області виборола право на безкоштовне отримання книг, але конкурсна система відбору бібліотек для комплектування, запропонована Українським інститутом книги, що передбачає наявність у учасників активних засобів популяризації літератури (вебсайту, блогів, сторінок в соцмережах, готовність працювати онлайн тощо) майже позбавила сільські бібліотеки-філії можливості отримувати нові надходження. А вони потребують цього, адже в їх кошторисі такі кошти не закладаються десятиліттями (за винятком платних коштів та бюджетів сільських рад).

Тому колектив працівників Чорнухинської ПБ ім. Г. Сковороди взяв участь у обговоренні Порядку відбору, придбання та розподілу книжкової продукції для поповнення бібліотечних фондів публічних бібліотек, яке проводив Український інститут книги та надіслав свої пропозиції і зауваження.

Факти, наведені вище, говорять про те, що в бібліотечній галузі області існує ще велика кількість проблем, вирішення яких залежить в значній мірі від центральних і місцевих органів влади.

Через карантинні обмеження, спричинені пандемією COVID-19, бібліотеки втратили деякий час в повноцінному спілкуванні з користувачем. Адже, бібліотеки – це простір, який наповнюється змістом і сенсом, коли є присутніми всі складові: кваліфікований персонал, потужний інформаційний та матеріально-технічний ресурс, надійні та відкриті до співпраці партнери і, найголовніше, допитливий молодий користувач.

Місія бібліотеки сьогодні – гармонізувати сучасне суспільство та на основі широкомасштабного використання інформації як стратегічного ресурсу, створити всі умови для самоосвіти, креативної діяльності молодих читачів, стимулювати їх до постійного оновлення знань і розвитку творчої індустрії.

Соціокультурна діяльність бібліотечних закладів області, не зважаючи на карантинні обмеження, різнопланова і багатоаспектна, її головною метою залишається формування інтересу до читання, книги, цікаве та корисне проведення юними та молодими користувачами вільного часу. На якісно новий рівень сьогодні вийшла подача інформації, яка стала цікавішою, інформативнішою, відбулося поєднання тексту з візуалізацією, а це сприяє покращенню її сприйняття. Найбільшим досягненням року можна вважати використання можливості для бібліотечних закладів більш активної присутності у віртуальному просторі, новизні, підвищенні якості сервісу для віддаленого користувача. Значно зросла присутність у соціальній мережі FACEBOOK сільських бібліотек ОТГ.

З початку утворення ОТГ на Полтавщині в бібліотеках області відбулись як позитивні так і негативні зміни. Але все ж таки публічним бібліотекам ОТГ треба рухатись вперед до змін, бути активними, взаємодіяти з місцевою владою, громадою, залучати спонсорів, брати участь у проєктній діяльності. У період трансформаційних процесів досягти швидких і якісних змін доволі складно, але можливо. Згадаймо слова святого Франциска Ассійського:

«Почніть робити те, що потрібно. Потім робіть те, що можливо. І ви раптом виявите, що робите неможливе».

Таблиця 1. Мережа юнацьких структурних підрозділів за останні 5 років

Р і к	Юнацькі відділи	Юнацькі абонементи	Юнацькі кафедри	Юнацькі групи
2016	1	9	16	703
2017	1	9	15	695
2018	1	9	12	704
2019	1	9	11	693
2020	1	9	11	673

Таблиця 2. Кількість користувачів юнацького віку в області по районах (в тис.)

№	Назва районів	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2020р. За ЄРК)
1	В-Багачанський	1,9	1,8	1,3	1,6	1,4	1,3
2	Гадяцький	4,2	5,2	4,4	4,8	2,8	2,7
3	Глобинський	2,9	2,2	2,4	2,1	1,8	1,2
4	Гребінківський	1,6	1,6	0,8	0,7	0,7	0,7
5	Диканський	1,7	1,5	1,5	1,5	1,3	0,9
6	Зіньківський	3,4	2,9	2,9	2,5	1,8	1,8
7	Карлівський	1,9	1,6	1,3	1,8	1,2	1,1
8	Кобеляцький	3,0	2,9	2,4	2,4	4,5	2,4
9	Козельщинський	1,2	1,0	1,1	1,2	1,2	0,9
10	Котелевський	1,2	1,1	1,0	0,9	0,6	0,6
11	Кременчуцький	0,5	0,5	0,5	0,8	0,3	0,3
12	Лохвицький	4,8	4,8	4,2	4,0	3,3	3,1
13	Лубенський	2,5	2,5	2,4	1,4	1,2	1,0
14	Машівський	1,7	1,8	0,8	0,7	0,6	0,5
15	Миргородський	2,4	2,4	2,3	2,1	2,3	2,1
16	Новосанжарський	1,8	1,8	0,5	0,9	0,07	0,07
17	Оржицький	1,5	1,4	1,6	1,2	1,0	1,0
18	Пирятинський	2,1	2,1	2,0	0,6	0,6	0,6
19	Полтавський	2,6	2,2	1,6	0,5	1,1	1,1
20	Решетилівський	2,6	2,3	0,7	1,0	0,7	0,6
21	Семенівський	2,0	1,9	1,0	1,0	0,8	0,8
22	Хорольський	2,0	1,9	1,7	1,8	1,6	1,5
23	Чорнухинський	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5
24	Чутівський	1,4	1,2	1,1	1,1	0,8	0,7
25	Шишацький	1,8	0,6	0,2	0,2	0,1	0,1
26	м. Горішні Плавні	1,7	0,6	1,9	1,5	1,1	0,9
27	м. Кременчук	19,6	18,9	18,2	18,8	11,7	8,3
28	м. Лубни	0,6	0,5	0,8	0,7	0,4	0,2

29	м. Миргород	0,4	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3
30	м. Полтава	9,0	7,8	6,4	8,9	2,8	2,1
	Всього по районах :	84,8	78,4	68,0	87,6	48,6	39,4
	ПБ ОТГ:						
1	Білоцерківська	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
2	Бутенківська	-	-	0,6	0,3	0,4	0,4
3	В. Сорочинська	-	0,6	0,06	0,05	0,05	0,05
4	Глобинська міська	0,7	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5
5	Гребінківська міська	-	-	0,04	0,2	0,3	0,3
6	Драбінівська	-	-	0,3	0,1	0,1	0,1
7	Засульська	-	-	-	0,3	0,4	0,4
8	Заворсклянська	-	-	0,4	0,2	0,1	0,1
9	Коломацька	-	-	-	0,1	0,2	0,2
10	Краснолуцька	-	-	-	-	0,2	0,2
11	Ланнівська	-	-	0,1	0,1	0,1	0,1
12	Малоперещепинська	-	-	0,2	0,2	0,1	0,1
13	Мачухівська	-	-	0,3	0,3	0,3	0,3
14	Машівська селищна	-	-	0,9	0,9	1,7	1,7
15	Михайлівська	-	-	0,4	0,4	0,3	0,2
16	Недогарківська	-	-	-	0,1	0,06	0,06
17	Нехворощанська	-	-	0,2	0,1	0,3	0,3
18	Новознам'янська	-	0,9	0,07	0,1	0,1	0,1
19	Новосанжарська	-	-	-	0,6	0,7	0,6
20	Оболонська	-	-	0,2	0,1	0,2	0,2
21	Омельницька	0,3	0,3	0,02	0,2	0,3	0,3
22	Опішнянська	-	-	-	2,6	0,2	0,2
23	Піщанська	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
24	Петрівсько-Роменська	-	-	-	-	0,2	0,2
25	Пирятинська	1,1	0,1	0,1	0,4	0,2	0,2
26	Решетилівська міська	-	0,1	1,5	0,6	0,6	0,4
27	Рокитнянська	-	-	0,09	1,1	0,9	0,9
28	Руденківська	-	-	0,02	0,05	0,03	0,03
29	Семенівська селищна	-	-	0,4	0,4	0,4	0,4
30	Сенчанська	-	-	0,4	0,3	1,8	1,8
31	Сергіївська	-	-	-	0,1	0,09	0,09
32	Скороходівська	-	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
33	Терешківська	-	-	-	0,3	0,3	0,2
34	Шишацька	-	0,7	0,5	0,5	0,5	0,4
35	Щербанівська	-	-	0,7	0,5	0,2	0,2
	Всього по біб-х ОТГ:	2,7	5,0	8,7	11,7	12,2	11,7
	Всього разом:	87,5	83,4	76,7	99,3	60,8	51,1

334	ОУНБ ім. І. П. Котляревського	6,4(за ЄРК)	6,4(за ЄРК)	3,4(за ЄРК)	2,6(за ЄРК)	3,2	1,4
335	ОБЮ ім. О. Гончара	25,6	25,9	25,8	25,9	16,4	9,1
336	ОБД ім. П. Мирного	1,3(за ЄРК)	1,3(за ЄРК)	1,1(за ЄРК)	1,1(за ЄРК)	0,5 (за ЄРК)	0,5
	Всього:	120,8	117,0	107,0	128,9	80,9	62,1

Таблиця 3. Мережа юнацьких структурних підрозділів у Полтавській області у 2020 році

№	Назва районів	Юнацькі структурні підрозділи			
		Відділи	Абонемент	Кафедри	Групи
П№/п					
1	2	3	4	5	6
1	В-Багачанський			1	15
2	Гадяцький			1	21
3	Глобинський			2	25
4	Гребінківський				20
5	Диканьський				16
6	Зіньківський		1		34
7	Карлівський		1		10
8	Кобеляцький			1	38
9	Козельщинський				22
10	Котелевський				17
11	Кременчуцький				7
12	Лохвицький			1	31
13	Лубенський				20
14	Машівський				9
15	Миргородський		1		25
16	Новосанжарський				7
17	Оржицький				25
18	Пирятинський				22
19	Полтавський				20
20	Решетилівський				17
21	Семенівський				20
22	Хорольський		1		32
23	Чорнухинський				17
24	Чутівський				14
25	Шишацький				4
26	м. Горішні Плавні		1		5
27	м. Кременчук	1	4		7
28	м. Лубни				1
29	м. Миргород				3
30	м. Полтава			5	12
	Всього:	1	9	11	516
	ПБ ОТГ:				
1	Білоцерківська				6

2	Бутенківська				3
3	Великосорочинська				1
4	Глобинська міська				7
5	Гребінківська міська				4
6	Драбинівська				5
7	Засульська				12
8	Заворсклянська				5
9	Коломацька				2
10	Краснолуцька				7
11	Ланнівська				2
12	Малоперещепинська				3
13	Мачухівська				6
14	Машівська селищна				3
15	Михайлівська				7
16	Недогарківська				2
17	Нехворощанська				5
18	Новознам'янська				3
19	Новосанжарська				2
20	Оболонська				2
21	Омельницька				5
22	Опішнянська				4
23	Піщанська				4
24	Петрівсько-Роменська				6
25	Пирятинська				2
26	Решетилівська міська				6
27	Рокитнянська				3
28	Руденківська				1
29	Семенівська				10
30	Сенчанська				2
31	Сергіївська				3
32	Скороходівська				3
33	Терешківська				5
34	Шишацька				12
35	Щербанівська				4
	Всього по біб-ках ОТГ:				157
	Всього разом:	1	9	11	673

Інформаційний бюлетень

***Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек
області з інформаційно-бібліотечного обслуговування
юнацтва та молоді за 2020 рік***

Укладач: Наталія Фенько

Редактор	Г. Волкова
Комп'ютерний набір	Н. Фенько
Комп'ютерна верстка	О. Якубовський
Відповідальна за випуск	С. Сичова

Підписано до друку 18.03.2021. 36 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара
36039, м. Полтава, вул. Гончара, 25а
<http://libgonchar.org>
E-mail: pobugonchara@ukr.net